Outcome Mapping

Omdat ontwikkeling in wezen gaat over mensen die met elkaar en hun omgeving in verbinding staan, ligt de focus van outcome mapping op mensen. Het unieke aan deze methode is de verschuiving van het beoordelen van de ontwikkelingsimpact van een programma (gedefinieerd als veranderingen in de staat: bijvoorbeeld beleidsrelevantie, armoedebestrijding of verminderd conflict) naar veranderingen in het gedrag, de relaties, acties of activiteiten van de mensen, groepen en organisaties waarmee een ontwikkelingsprogramma rechtstreeks samenwerkt. Deze verschuiving verandert de manier waarop een programma zijn doelen begrijpt en zijn prestaties en resultaten beoordeelt aanzienlijk. Outcome mapping geeft een visie op de menselijke, sociale en ecologische verbetering waaraan het programma hoopt bij te dragen, en richt vervolgens de monitoring en evaluatie op factoren en actoren binnen de directe invloedssfeer van dat programma. De bijdragen van het programma aan ontwikkeling worden gepland en beoordeeld op basis van de invloed ervan op de partners waarmee het samenwerkt om verandering teweeg te brengen. In wezen wordt ontwikkeling bereikt door en voor mensen. Dit is dan ook het centrale concept van outcome mapping. Outcome mapping bagatelliseert het belang van toestandsveranderingen (zoals schoner water of een sterkere economie) niet, maar stelt in plaats daarvan dat er voor elke toestandsverandering gerelateerde gedragsveranderingen zijn.

Gedetailleerde beschrijving van het proces

Intentional Design (ontwerp) helpt een programma om consensus te bereiken over de veranderingen op macroniveau, wat zal helpen om de te gebruiken strategieën tot stand te brengen en te plannen. Het draagt bij aan het beantwoorden van vier vragen: Waarom? (Wat is de visie waaraan het programma wil bijdragen?); Wie? (Wie zijn de grenspartners van het programma?); Wat? (Wat zijn de veranderingen die worden nagestreefd?); en hoe? (Hoe draagt het programma bij aan het veranderingsproces?).

Outcome and Performance Monitoring (monitoring van resultaten en prestaties) biedt een kader voor de voortdurende monitoring van de acties van het programma en de voortgang van de grenspartners in de richting van het bereiken van de resultaten. Het is grotendeels gebaseerd op een gesystematiseerde zelfbeoordeling. Het biedt de volgende tools voor gegevensverzameling voor elementen die zijn geïdentificeerd in de Intentional Design-fase: een Outcome Journal (voortgangsmarkering); een Strategy Journal (strategiekaarten); en een Performance Journal (organisatorische praktijken).
Evaluation planning (evaluatieplanning) helpt het programma evaluatieprioriteiten te identificeren en een evaluatieplan te ontwikkelen.

Figuur 1 illustreert de drie fasen van outcome mapping.

MDF NL

Figuur 1: De drie fasen van outcome mapping

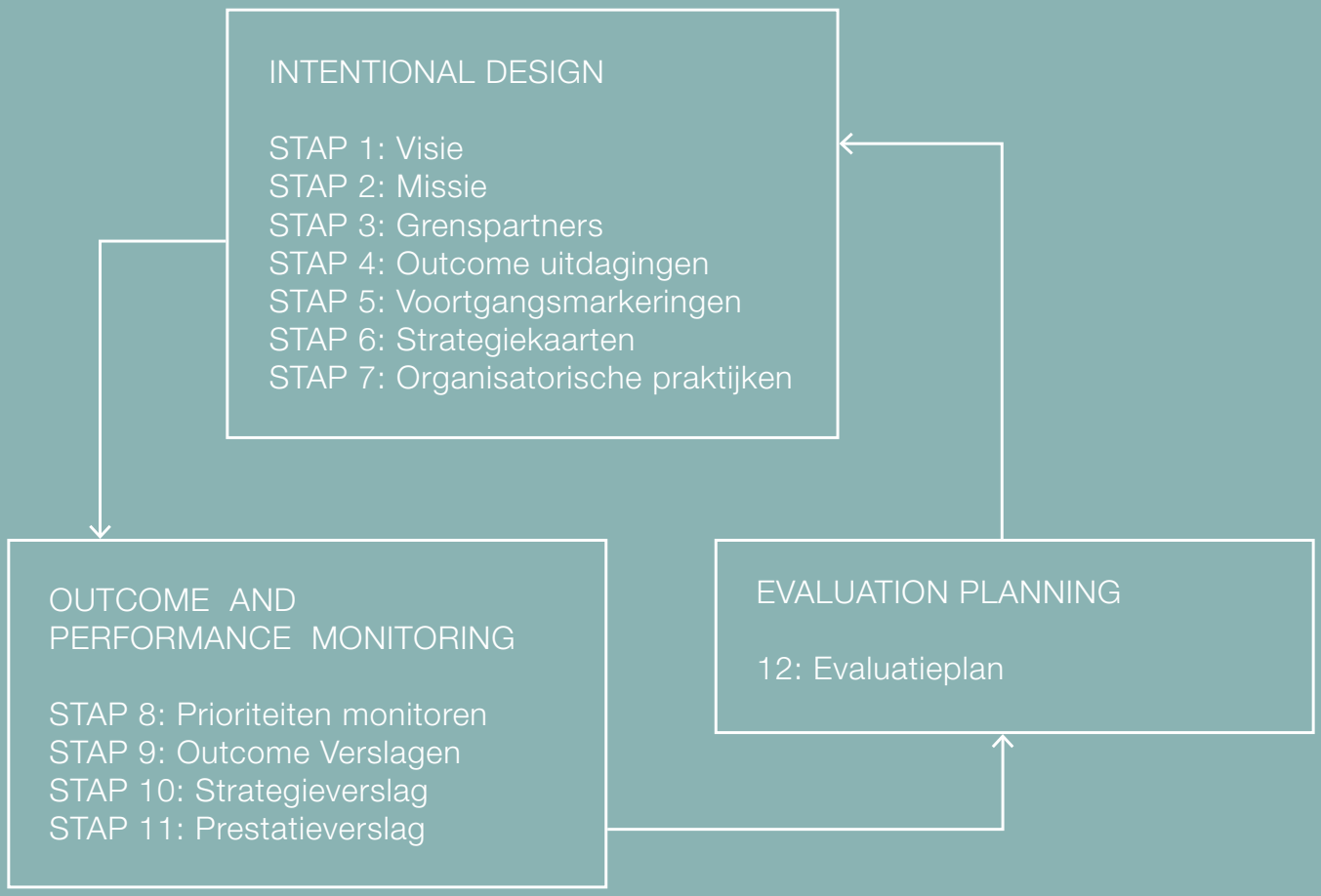

MDF NL

Het proces voor het identificeren van de veranderingen op macroniveau en het ontwerpen van het monitoringkader en het evaluatieplan is bedoeld als participatief en kan, waar mogelijk, de volledige reeks belanghebbenden, inclusief grenspartners, betrekken. Outcome mapping is gebaseerd op participatieprincipes en betrekt doelbewust degenen die het programma implementeren bij het ontwerp en de gegevensverzameling om het eigenaarschap en het gebruik van bevindingen te stimuleren. Het is bedoeld om te worden gebruikt als hulpmiddel voor bewustmaking, consensusvorming en empowerment voor degenen die rechtstreeks in het programma werken. Outcome mapping introduceert monitoring- en evaluatieoverwegingen in de planningsfase van een programma, en wijkt af van het idee dat monitoring en evaluatie worden gedaan naar aanleiding van een programma. In plaats daarvan betrekt het actief groepen en teams bij het ontwerpen van een leergericht plan, met zelfreflectie als kernprincipe.

Kernpunten & praktische tips

Outcome mapping is een tool voor planning, monitoring en evaluatie die is ontwikkeld door het Canadese IDRC (www.idrc.ca). Het richt zich op de volgende hoofdpunten:

- **Gedragsverandering**: resultaten worden gedefinieerd als veranderingen in het gedrag, de relaties, activiteiten of acties van de mensen, groepen en organisaties waarmee een programma rechtstreeks samenwerkt. Deze resultaten kunnen logisch worden gekoppeld aan de activiteiten van een programma, hoewel ze niet hier noodzakelijk direct door worden veroorzaakt.

- **Grenspartners**: die individuen, groepen en organisaties waarmee het programma rechtstreeks samenwerkt en waarmee het programma kansen voor beïnvloeding verwacht. De meeste activiteiten hebben meerdere uitkomsten omdat ze meerdere grenspartners hebben.

- **Bijdragen**: door het gebruik van outcome mapping, claimt een programma niet het bereiken van ontwikkelingsimpact; de focus ligt eerder op de bijdragen aan de resultaten. Deze uitkomsten vergroten op hun beurt de mogelijkheid van ontwikkelingsimpact, maar de relatie betreft niet noodzakelijk een direct oorzaak en gevolg.

Voorbeeld: programma voor het delen van kennis

Het doel van een kennisuitwisselingsprogramma kan bijvoorbeeld zijn om gemeenschappen toegang te geven tot betere informatie door middel van een intranetsysteem. Traditioneel zou de methode om de resultaten van dit programma te evalueren bestaan uit het tellen van het aantal potentiële gebruikers van het systeem, en het meten van veranderingen in het toegangsniveau nadat het systeem is geïnstalleerd. Een focus op gedragsverandering begint echter vanuit het uitgangspunt dat het intranet een centraal punt is voor het delen van kennis door het personeel, en dat het niet zal worden gebruikt zonder dat mensen het gevoel hebben dat er kwalitatief goede informatie beschikbaar is. De resultaten van het programma worden daarom geëvalueerd in termen van: hebben degenen die verantwoordelijk zijn voor het delen van kennis niet alleen de juiste tools, vaardigheden en kennis, maar gebruiken zij die ook om informatie op het intranet bij te werken en te herzien. Outcome mapping biedt een methode voor kennis- en leerprogramma's om de capaciteiten die ze helpen opbouwen in mensen, groepen en organisaties te plannen en te beoordelen. Outcome mapping probeert niet de meer traditionele vormen van planning, monitoring en evaluatie, die zich richten op veranderingen in de toestand of in de toestand van welzijn, te vervangen. In plaats daarvan vormt outcome mapping een aanvulling op deze andere vormen door specifiek te focussen op gerelateerde gedragsverandering.

MDF NL

Bronnen & meer informatie

- Earl, S., F. Carden, en T. Smutylo (2001) Outcome Mapping; Building Learning and Reflection into Development Programs, International Development Research Centre (IDRC), zie: www.idrc.ca/en/ ev-9330-201-1-DO_TOPIC.html.

- Hovland, I. (2005) Successful Communication: A Toolkit for Researchers and Civil Society Organisations, ODI Working Paper 227, London: ODI.

- De website voor een toegewijde praktijkgemeenschap voor gebruikers van Outcome mapping over de hele wereld wordt momenteel voltooid: www.outcomemapping.ca.

MDF NL